

Lezetxikiko giza hezurra, penintsulako zaharrena, Atapuerkako ondotik

Australiako Unibertsitatean egindako azterketak baieztatu duenez, [Lezetxikin](#) (Arrasate) topatutako humeroak 164.000 urte ditu (9.000 urte gorabehera). Duela 50 urte aurkitu zuten humero hori Jose Migel Barandiaranek eta Jesus Altunak, eta, geroztik, hura datatzen saiatu dira. Altunak adierazi dutenez, [130.000 urte baino gehiago izango zituela susmatzen zuten](#), sakoneko geruza batean baitzegoen, baina orain arte ez dute zehatz datatzerik izan.

Rainer Grun Australiako Unibertsitateko geokronologian adituak zuzendu du datazioa, eta uranio-serieen meto-

doa erabili du humeroaren adina zehazteko. Nolanahi ere, datazioa ikerketa zabalago baten zati bat baino ez da, DNAREN analisi genetikoak ere egiteko asmoa baitute. Orduan jakingo dute, besteak beste, hezurra emakume batena ote zen (hori uste baitute), eta zer harreman genetiko duen penintsulan topatutako beste fosil batzuekin.

Hain zuzen, azterketa morfometrikoaren arabera, Lezetxikiko humeroak kidesan handia du Erdi Pleistozenoko fosilekin, tartean, Atapuerkako Hezurren Osinekoekin. Azaldu dutenez,

Lezetxikin topatutako humeroa, Euskal herriko giza fosilik zaharrena. ARG.: J. ALTUNA.

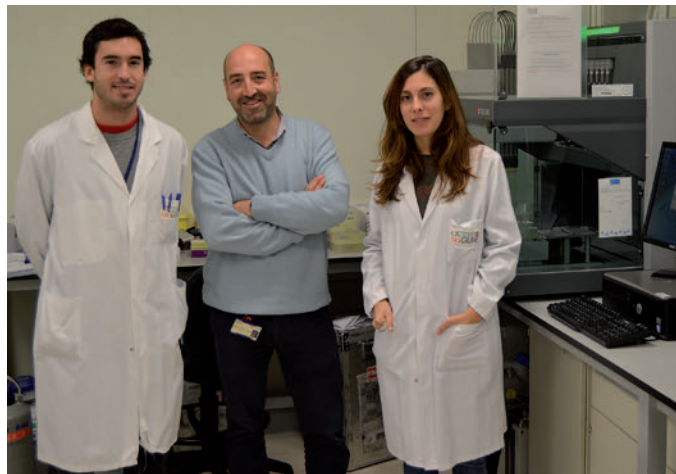
gertuago dago haietatik neandertale-tatik baino. Azterketa genetikoak alderdi horiek argitzen lagunduko du beraz.

Bitartean, humeroa Eusko Jaurlaritzaren Goaz Zentroan dago gordeta, Donostian. ●

Homozistinuria gaixotasun arraroa nola sortzen den argitu dute CIC bioGUNEko ikertzaileek

Metabolismoaren herentziazko asaldura da bat da homozistinuria; akats entzimatikoa bat da, eta odolean eta gerruan homozisteina metatzea eragiten du. Izan ere, asaldura hori duen pertsona ez da gai homozisteina metabolizatzeke (aminoazido bat, metionina, prozesatzean sortzen den konposatu bat da). Konposatu hori gorputzean metatzea toxikoa da, eta, ondorioz, homozistinuria duten gaixoei oso dieta berezia egin behar dute, eta zelulatan homozisteina ekoiztea areagotzen duten elikagaiak baztertu.

Oso pertsona gutxiri eragiten dienez, gaixotasun arraroren multzoan sartuta dago: Espainian jaiotzen den milioi bat haurretik batek izan ohi du. Gaixotasun larria da, eta % 18ko hilkortasun-tasa eragiten du 30 urtetik behekoen artean, odolbilduen eraginez. Gaitzak, asaldura baskularrak eta okularrak eragiten ditu, bai eta hezurretako deforma-

Ikerketa egin duen lantaldea: Iker Oyenarte, Luis Alfonso Martínez de la Cruz eta June Ereño-Orbea. Luis Alfonso Martínez de la Cruz da ikerketaren zuzendaria. ARG.: CIC BIOGUNE.

zioak eta adimen-urritasuna ere.

Zistationina beta sintasa entzimaren (CBS) urritasuna da homozistinuriaren eragilea. Entzima hori kodetzen duen CBS genean mutazioak izaten dituzte eragindako pertsonak; zehazki, mutazio horiek indargabetu edo desegonkortu egiten dute CBS genea. Orain, CIC bioGUNEko

ikertzaileek zuzendutako lan batek gaitza eragiten duen mekanismo molekularra azaldu du, eta [PNAS aldizkarian argitaratu dituzte emaitzak](#).

Lan horretan, egoera aktiboan dagoen CBS genearen egitura argitu dute. Ikusi dute noiz aktibatzen den gene hori: AdoMet izeneko molekula txiki batek entzima

erregulatzen duen eremuarekin bat egitean. Horrez gain, artikuluak deskribatzen du non eta nola egiten duten bat AdoMetak eta geneak, eta zein den CBS genearen aktibazio- eta egonkortze-mekanismo molekularra.

Tratamendurik ez oraindik Gaitzaren aurkako inongo tratamendurik ez dago gaur egun, baina haurra jaiotzen den unean atzematen bada, gaixotasunaren ondorio kaltegarrietako batzuk saihesta daitezke. Horretarako, metioninan urria den dieta egin behar du pazienteak bizitza osoan, eta zenbait substantzia hartu behar ditu (betaina, azido folikoa, B6 eta B12 bitaminak), homozisteina beste bide metaboliko batzuetara bultzatzeko. Funtszekoa da, beraz, detekzio goiztiarra; hori dela eta, jaioberrien bahetze-probetan sartu dute gaitz hori osasun-agintariek duela gutxi. ●